

Arbeidsforhold i og utenfor pleie og omsorgsektoren

Bård Jordfald, Fafo

Siden mars 2020 har det å holde fysisk avstand og ha minst mulig nærkontakt med andre mennesker, vært førstelinjeforsvaret mot spredning av koronaviruset. Samtidig er det slik at de som står for den daglige pleien av de eldste og svakeste, ofte har deltidsstillinger og flere arbeidsforhold. Mange arbeidstakere har nærkontakt med dem med de dårligste forutsetningene for å takle viruset. Hvor mange arbeidstakere det dreier seg om og hvor mange arbeidsforhold de har, er derimot ukjent. I dette faktaflaket skal vi derfor se nærmere på:

- Hvor mange arbeidstakere innenfor pleie og omsorg var det som hadde det som sitt eneste arbeidsforhold
- Hvor mange arbeidstakere hadde flere arbeidsforhold og hvor befant disse arbeidsforholdene seg

Våre beregninger bygger på sist tilgjengelige registerdata (oktober 2018) og representerer normaltstanden før viruset oppsto. Det kan tenkes at det ble innførte nye arbeidstidsordninger med den hensikt å begrense antall personer som jobbet med de sårbare gruppene, etter mars 2020. På den andre siden har omsorgspersonell både blitt smittet og havnet i karantene, noe som igjen medførte at andre har måtte gå inn for å utføre deres

arbeidsoppgaver. Det er først ved senere statistikk, vi vil få svar på om endret arbeidsorganisering og smitte/karantene har endret forholdstallet mellom arbeidsforhold og arbeidstakere.

Hvor mange arbeidsforhold var det innenfor pleie og omsorg?

Høsten 2018 var det drøyt 165 000 arbeidsforhold innenfor pleie og omsorg, og det var det snaut 150 000 arbeidstakere som utførte disse. Ettersom det var flere jobber enn personer, betyr det at noen hadde flere arbeidsforhold i sektoren. Tabellen nedenfor viser hvordan dette fordelte seg.

Av de drøyt 165 000 arbeidsforholdene befant 91 prosent seg i kommunene og 9 prosent i privat pleie og omsorg. Desideret hyppigst var kombinasjonen «ett arbeidsforhold – en arbeidstaker» og drøyt 135 000 arbeidsforhold var slik. Videre ser man i tabellen nedenfor at det var drøyt 26 000 av typen «to arbeidsforhold – en arbeidstaker», og drøyt 3600 av typen «tre arbeidsforhold – en arbeidstaker». Blant arbeidstakerne hadde 90 prosent ett arbeidsforhold, ni prosent hadde to, mens den siste prosenten hadde tre arbeidsforhold eller mer innenfor sektoren.

Antall arbeidsforhold innenfor privat og kommunal pleie og omsorg, per arbeidstaker 2018. SSB lønnsstatistikk, Fafos beregninger.

	1	2	3 eller mer	Arbeidsforhold	Arbeidstakere
Privat pleie og omsorg	11 789	2306	342	14 437	13 054
Kommunal pleie og omsorg	123 553	24 022	3312	150 887	136 667
Pleie og omsorgssektoren samlet	135 342	26 328	3654	165 324	149 721
Arbeidstakere	135 342	13 164	1215		

Avgrensning av sektor og yrker

Samtlige arbeidsgivere innrapporterer sine ansattes lønnsforhold gjennom a-ordningen. Ved hjelp av disse innrapporteringene har vi sett nærmere på hvor mange arbeidsforhold det var innenfor kommunal og privat pleie og omsorg.

Pleie og omsorg er avgrenset til tjenesteproduksjon for den eldste befolkningsgruppa samt psykisk utviklingshemmede. Det dreier seg om hjemmesykepleie, hjemmehjelp, sykehjem, bofelleskap, eldresentra med mer. Det er arbeidsforholdene til helsefagarbeidere, hjemmehjelpere, pleieassistenter og omsorgsarbeidere som er tatt med. I tillegg er antall arbeidsforhold for renholdere som jobbet på de samme arbeidsplassene inkludert.

Lege- og sykepleieryrker er ikke tatt med, det samme gjelder administrative jobber. Sykehusene er heller ikke definert som en del av pleie og omsorgssektoren.

Næringsmessige avgrensninger etter Standard for næringsgruppering (SN2007): 86.901, 87.101, 87.102, 87.201, 87.202, 87.203, 87.301, 87.302, 87.303, 87.304, 87.305, 88.101, 88.102, 88.103.

Yrkesmessig avgrensning etter Standard for yrkesklassifisering (STYRK98): 513 og 913. Kommunal sektor er skilt fra privat sektor ved hjelp av Standard for institusjonelle sektorgruppering (SNA2008/ESA2010).

Ett arbeidsforhold innen pleie og omsorg, men hadde noen arbeidsforhold utenfor sektoren?

Utgangspunktet er de drøyt 135 000 arbeidstakerne registrert med ett arbeidsforhold innenfor pleie og omsorg. Tabellen viser fordelingen av deres totale antall arbeidsforhold. De som hadde to eller flere arbeidsforhold, hadde da også arbeidsforhold utenfor pleie og omsorgssektoren.

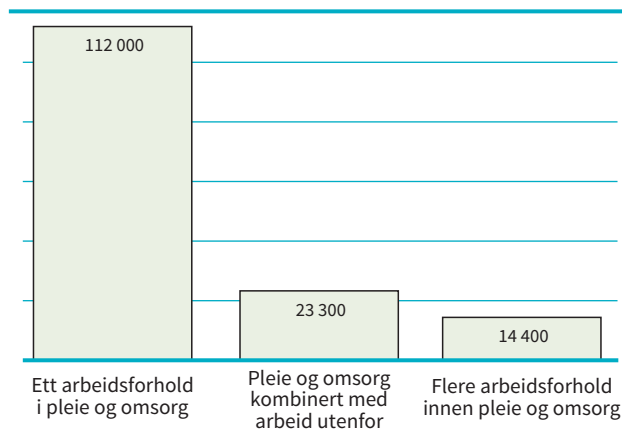
Totalt antall arbeidsforhold for dem som kun var registrert med ett arbeidsforhold innenfor pleie og omsorgssektoren 2018. SSB lønnsstatistikk, Fafos beregninger.

1	2	3 eller mer	Arbeidsforhold
112 065	21 012	2265	135 342

Drøyt 112 000 av de snaut 150 000 arbeidstakerne innenfor pleie og omsorg, hadde ett arbeidsforhold – og dette arbeidsforholdet var i pleie og omsorgssektoren. Mellom privat og kommunal pleie og sorg fordelte det seg slik:

- 75 prosent av arbeidstakerne i kommunal pleie og omsorg hadde det som eneste arbeidsforhold. De resterende 25 prosentene hadde enten flere arbeidsforhold i pleie og omsorg, i offentlig sektor ellers eller i privat sektor.
- 69 prosent av arbeidstakerne som jobbet i privat pleie og omsorg hadde det som eneste arbeidsforhold. De resterende 31 prosentene hadde enten flere jobber i pleie og omsorg, ellers i privat sektor eller i offentlig sektor.

Antall arbeidstakere etter arbeidsforhold i og utenfor pleie og omsorgssektoren 2018. SSB lønnsstatistikk, Fafos beregninger.

Hvilke arbeidsforhold hadde man utenfor pleie og omsorgssektoren?

Over 23 000 arbeidstakere hadde andre arbeidsforhold enn i pleie og omsorgssektor, og disse igjen hadde drøyt 26 000 arbeidsforhold. Godt over halvparten av arbeidsforholdene var i privat sektor, en drøy tredel var i kommunene og en tidel var i helseforetakene, mens de siste tre prosentene var i staten. De mest vanlige yrkene de drøyt 23 000 arbeidstakerne hadde i tillegg til arbeidsforholdet i pleie og omsorg fordelte seg slik:

- 34 prosent av «tilleggsjobbene» var pleie og omsorgsyrker, men da utenfor sektoren. Dette vil si pleie og omsorgsyrker i barnehage, på skole og i skolefritidsordninger, i fritidsklubber, på institusjoner innenfor barnevern m.m, eller på sykehusene. 30 prosent av disse arbeidsforholdene var i privat sektor, 50 prosent i kommunene og 20 prosent på sykehusene.
- 11 prosent av «tilleggsjobbene» var som butikkmedarbeidere i privat sektor.
- 10 prosent av «tilleggsjobbene» var som renholder. Av disse jobbene var 66 prosent i privat sektor, 29 prosent i kommunene, 4 prosent i helseforetakene og 1 prosent i staten.
- 5 prosent av «tilleggsjobbene» var som førskolelærer/grunnskolelærer. Av disse jobbene var 77 prosent i kommunene og 23 prosent i privat sektor.
- 4 prosent av «tilleggsjobbene» var som servitør/kokk. Av disse jobbene var 93 prosent i privat sektor og 6 prosent i kommunene.
- 4 prosent av «tilleggsjobbene» var sekretæryrker. Av disse jobbene var 66 prosent i privat sektor, 24 prosent i kommunene og 8 prosent på sykehusene.

Felles for de fleste av «tilleggsjobbene» er at de er tjenesteyrker, der man har kontakt med andre mennesker enten det er kunder, klienter, barn eller ungdom. Hvordan man har valgt å organisere pleie og omsorgssektoren med små stillingsbrøker som igjen kombineres med andre arbeidsforhold, er nok også en faktor som må med i betraktningen av hvor godt eller dårlig man har klart og klarer å beskytte de mest utsatte gruppene mot viruset.

Faktaflaket er utarbeidet for Fagforbundet